

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

08 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
TIMOFTI Vladimir
TOMA Nadejda
MORARU Petru

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Gaina Rodica în numele inculpatului Martîniuc Ivan, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 martie 2016, în cauza penală privindu-l pe

Martîniuc Ivan Ivan, *născut la 23 martie 1978, originar și domiciliat în or. Ungheni, str. Vasile Lupu nr. 3, ap. 29.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 10.07.2014 – 21.12.2015;

Instanța de apel: 21.01.2016 – 23.03.2016;

Instanța de recurs: 19.08.2016 – 08.11.2016.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 21 decembrie 2015, Martîniuc I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 186 alin. (4) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

- art. 186 alin. (4) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

- art.186 alin. (2) lit. c) Cod penal, 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În conformitate cu art. 84 Cod penal, lui Martîniuc I. i s-a stabilit o pedeapsă definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani cu executare în penitenciar de tip închis.

Tot prin aceeași sentință, procesul penal în privința inculpatului intentat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) și art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, a fost încetat din motivul împăcării părților.

S-a dispus încasarea de la Martîniuc I. în beneficiul lui Poia V. prejudiciul în mărime de 48 290 lei.

S-a dispus încasarea de la Martîniuc Ivan în beneficiul lui Prepeliță A. prejudiciul în mărime de 33 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *in fapt*, a constatat că Martîniuc I. în noaptea de 19.05.2014 - 20.05.2014, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, a pătruns în gospodăria cet. Rotăreanu A. de pe str. Ciubotaru M. nr. 46 din or. Ungheni, de unde, pe ascuns a sustras 6 șase calorifere din fontă, cauzându-i astfel părții vătămate Rotăreanu A. un prejudiciu material în sumă totală de 1470 lei.

Tot el, în noaptea de 04.06.2014 - 05.06.2014, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, a pătruns prin forțarea ușii, în casa din localitatea Costuleni raionul Ungheni ce aparține cet. Prepeliță A., de unde pe ascuns, a sustras bunuri materiale în valoare totală de 54 849 lei, cauzându-i astfel părții vătămate Prepeliță A. un prejudiciu material în proporții mari.

Tot el, în perioada de timp cuprinsă între data 27.03.2015, orele 18 până la data 28.03.2015 orele 09.10, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, ilegal a pătruns în locuința cet. Poia V. de pe strada Barbu Lăutaru 7, or.Ungheni, de unde intenționat, pe ascuns a sustras: bani în sumă de 43 000 lei, și bunuri materiale în valoare totală de 12 790 lei, astfel cauzându-i părții vătămate Poia V. un prejudiciu material considerabil în proporții mari în sumă de 55 790 lei.

Tot el, în baza unei intenții infracționale distincte în perioada de timp cuprinsă între data 25.03.2015, orele 19.00 până la data 26.03.2015 orele 12.00, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, aflându-se în scara blocului locativ de pe str. Națională 43, or.Ungheni, intenționat, în mod ascuns a sustras un cărucior pentru copii marca „Adamex Clasic” cauzându-i părții vătămate Greseva I. un prejudiciu material în proporții considerabile în sumă totală de 4000 lei.

Tot el, în baza unei intenții infracționale distincte în noaptea de 20.04.2015 spre 21.04.2015, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, aflându-se în s.Cornești, str. Mateevici 13, raionul Ungheni, ilegal a pătruns în casa de locuit nr. 7 ce aparține lui

Păun L., de unde intenționat, pe ascuns a sustras bunuri materiale în valoare totală de 850 lei, cauzându-i părții vătămate Păun Ludmila un prejudiciu material.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apel de către avocatul Snegur A. în numele inculpatului și inculpatul Martîniuc I..

3.1. Avocatul Snegur A. a solicitat casarea sentinței, cu numirea expertizei psihiatrice-narcologice a lui Martîniuc I., verificînd dacă el nu necesită tratament medical, dacă era responsabil și dacă nu este persoana cu responsabilitatea redusă conform art. 23/1 Cod penal și recalificarea acțiunilor lui Martîniuc I. din art. 186 alin. (4) Cod penal la art. 186 alin. (2) lit. c) Cod penal, cu stabilirea unei pedepsei mai blînde.

Apelantul în cererea de apel a invocat faptul că la dosar nu a fost numită expertiza narcologo-psihiatrică, deși a fost înaintat în sensul dat un demers în ședința de judecată, iar prima instanță l-a respins ca fiind neîntemeiat.

Avocatul a indicat că din materialele cauzei penale rezultă că Martîniuc I. se află la evidența medicului narcolog cu diagnoza narcomania. În ședința de judecată el a confirmat că are nevoie de tratament medical. A fost nevoit să fure, deoarece este narcoman. Nu a fost numită o astfel de expertiză nici la urmărirea penală.

Conform art. 385 alin. (1) pct. 16) Cod de procedură penală, instanța trebuie să soluționeze, dacă în privința inculpatului recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii urmează să fie aplicat tratament medical forțat de alcoolism sau narcomanie.

Astfel, reieșind din prevederile art. 385 Cod de procedură penală, numirea expertizei narcologice este obligatorie. Mai mult de atât, aceasta se referă la responsabilitatea inculpatului, iar responsabilitatea este o parte a componenței infracțiunii. Persoana iresponsabilă nu este pasibilă de răspunderea penală;

Prin urmare, apelantul a menționat că toate încercările apărării de supune verificării problema responsabilității, au fost evitate sub diferite motive. Nu se consideră sentința justă, când inculpatul urmează să fie tratat medicamental, dar în loc de aceasta, el se trimite în închisoare.

În ceea ce privește condamnarea inculpatului pe episodul infracțiunii de furt a bunurilor în valoare de 55 790 de lei, de la partea vătămată Poia V., apelantul a indicat că inculpatul a recunoscut furtul parțial, comunicînd că banii în suma de 43 000 lei nu erau. Partea vătămată Poia V. a declarat așa sumă pentru a se răzbuna pe el.

Inculpatul Martîniuc I. a declarat că în momentul când a venit la fața locului poliția, partea vătămată Poia V. nu a declarat despre furtul banilor în sumă de 43 000 lei. A declarat numai despre sustragerea bunurilor. Însă, peste câteva ore a declarat despre furtul banilor.

Apelantul a considerat că acest fapt provoacă dubii, dacă banii erau în dulap, după cum spune partea vătămată, în așa caz, acest fapt partea vătămată, ar fi comunicat

de îndată, dar nu peste câteva ore, iar pătimită de la început nici în cerere nu a menționat furtul banilor.

Prin urmare, apărarea a ajuns la concluzia că sustragerea banilor în sumă de 43 000 lei nu și-au găsit confirmare, din care motiv acțiunile inculpatului Martîniuc I. urmează să fie calificate în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal.

Referindu-se la episodul infracțiunii de furt de la partea vătămată Prepeleț A., avocatul inculpatului a indicat că valoarea totală a bunurilor sustrase de la partea vătămată nu fost confirmată. Toate lucrurile nu au putut să fie duse cu o singură mașină. Se confirmă anume furtul obiectelor, care a indicat inculpatul. Prin urmare acțiunile lui Martîniuc I. urmează a fi calificate în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, și nu în baza art. 186 alin. (4) Cod penal.

Totodată, apelantul a menționat că nu poate fi reținută în sarcina inculpatului a stării de recidivă periculoase, deoarece la momentul pronunțării sentinței a existat o recidivă simplă, dar nu periculoasă. Ultima dată Martîniuc I. a fost condamnat la închisoare în a. 2009. A mai fost condamnat în anii: 2002 - 7 ani cu suspendare condiționată, art.119 Cod penal (red.veche), nu poate fi luată în considerație pentru calcularea recidivei, deoarece pedeapsa este condiționată); în anul 2000 - în baza art. 225/5 la ani de închisoare cu aplicarea art.40 Cod penal red. veche - 6 ani. S-a adăugat sentința din 1999 (art.119 și 225/5 CP). Această pedeapsă din anul 2000 nu poate fi luată în considerație pentru calcularea recidivei, deoarece trebuia să fie amnistiat, fapt pentru care inculpatul Martîniuc I. a fost eliberat înainte de termen; 1997- prima pedeapsa penală a fost condiționată și nu se aplică la calcularea recidivei.

Reieșind din materialele cauzei penale, în cazul lui Martîniuc I. s-a constatat prezența stării de recidiva simplă, dar nu periculoasă, precum a reținut prima instanță, prin urmare pedeapsa minimă ce poate fi stabilită este 5 ani, respectiv instanța de judecată este în drept să stabilească o pedeapsă mai blândă.

Apărarea a contestat și faptul că prima instanță greșit a constatat că Martîniuc I. de două ori comite infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (4) Cod penal.

3.2. Inculpatul Martîniuc I. a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei hotărâri echitabile.

În motivarea apelului, inculpatul a indicat următoarele circumstanțe:

- a considerat că i-au fost încălcate drepturile sale și anume în privința sa s-a dispus efectuarea expertizei la care nu s-a prezentat deoarece era arestat;
- este narcoman și se află la evidența medicului narcolog de la vârsta de 20 ani;
- nu a putut lua toate lucrurile care a indicat partea vătămată la o singură călătorie cu taxiul în satul Costuleni;

- nu a fost de acord cu faptul incriminării furtului banilor, deoarece bani acolo nu erau. Poia V. nu a indicat imediat la venirea poliției despre furtul banilor, dar mai târziu;

- a încercat să încadreze în câmpul muncii, dar nu a fost acceptat reieșind din faptul că anterior a fost judecat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 martie 2016, apelurile declarate au fost respinse ca fiind nefondate, iar sentința contestată a fost menținută fără modificări.

5. Verificând legalitatea și temeinicia sentinței contestate, prin cercetarea probelor anexate la materialele dosarului, a constatat că probele administrate pe cauză în acuzarea inculpatului, cercetate în ședința instanței de fond, precum și verificate suplimentar în ședința instanței de apel, corespund cerințelor stipulate de art. 101 Cod de procedură penală, adică sunt pertinente, concludente, utile pentru a putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare, ele fiind în coroborare între ele și demonstrând deplin vinovăția inculpatului Martîniuc I. în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, după cum a stabilit prima instanță, în deplină măsură, pe faptul sustragerii bunurilor în proporții mari de la Poia V. și Prepeliță A.

În cadrul judecării cauzei s-a stabilit cu certitudine, că inculpatul Martîniuc I. a săvârșit anume infracțiunile prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, deoarece a sustras de la Prepeliță A. bunuri în valoare de 54 849 lei, iar de la Poia V. bunuri în valoare totală de 55 790 lei, adică a sustras pe ascuns bunurile părților vătămate, cu cauzarea de daune în proporții mari și nu în proporții considerabile.

Părțile vătămate Poia V. și Prepeliță A. au determinat valoarea bunurilor sustrate și au confirmat în cadrul examinării cauzei în prima instanță prejudiciul material cauzat de inculpatului Martîniuc I. prin infracțiunea săvârșită prin anexarea la materialele cauzei a costului obiectelor furate, precum și proveniența și existența sumei de bani în valoare de 43 000 lei, care a fost sustrasă de la partea vătămată Poia V..

Prin urmare, instanța de apel a constatat întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la prezența în acțiunile lui Martîniuc I. a elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, adică de furtul săvârșit în proporții mari.

Instanța de apel în urma evaluării integrale a probelor prezentate a ajuns la concluzia că nu există dubii rezonabile în ceea ce privește vinovăția inculpatului Martîniuc I. în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul ședinței de judecată au fost acumulate probe veridice, suficiente pentru a demonstra comiterea de către inculpat a infracțiunilor în cauză.

Instanța de apel a apreciat că probele cercetate și apreciate în coroborare dovedesc deplin vina inculpatului în faptele stabilite de către prima instanță, iar avocatul n-a prezentat instanței de apel probe în confirmarea nevinovăției inculpatului.

Nerecunoașterea vinovăției de către inculpat în săvârșirea infracțiunilor reținute în sarcina lui prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, de către prima instanță, nu poate echivala cu recalificarea acțiunilor lui în baza art. 186 alin. (2) pe motivul că prejudiciul cauzat nu este în proporții mari, dar este considerabil, după cum a solicitat avocatul în apelul declarat, deoarece probele prezentate în sprijinul învinuirii dovedesc incontestabil vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, aceasta fiind o metodă de a denatura stabilirea adevărului și de a se eschiva de răspundere penală.

Deși, inculpatul nu a recunoscut vina sa, vinovăția lui în cele incriminate se demonstrează pe deplin prin elementele de fapt dobândite din probele cercetate, prin probele scrise care au fost cercetate în cadrul ședințelor judiciare și care coroborează deplin, demonstrând cu certitudine existența infracțiunii reținute în sarcina inculpatului și constatarea vinovăției lui.

În această ordine de idei, instanța de apel a indicat că prima instanță a apreciat probele administrate în ansamblu din punct de vedere al coroborării, fiind înlăturate toate dubiile privind nevinovăția inculpatului și just a concluzionat referitor la vinovăția inculpatului.

De asemenea, instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat și argumentul invocat de avocat referitor la faptul că există îndoieli la constatarea de către prima instanță a stării de recidivă periculoasă în acțiunile inculpatului Martîniuc I., deoarece la momentul pronunțării sentinței a existat starea de recidivă simplă.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Găină Rodica a atacat-o cu recurs, prin care a solicitat casarea acesteia, cu transmiterea la rejudecare în aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică că, la baza sentinței de condamnare, atât prima instanță cât și cea de apel au statuat probele, care în viziunea lor dovedesc vinovăția lui Martîniuc I. în furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane în proporții mari, infracțiune prevăzută de art. 186 alin. (4) Cod Penal. Instanța de apel a considerat, că probele pe caz sunt pertinente, concludente și utile pentru a putea fi puse baza unei sentințe de condamnare, fiind dovedită în același timp și vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, pe faptul sustragerii bunurilor în proporții mari de la Poia V. și Prepeliță A.

De asemenea, recurentul menționează și faptul că instanța de apel, eronat, contrar prevederilor art.414 al. (3) Cod de procedură penală conform căruia: *în cazul în care declarațiile persoanelor care au fost audiate în prima instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus pot fi audiate instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță* a refuzat, neîntemeiat, nemotivat în asigurarea în instanța de apel a părții vătămate Poia V. și Prepeliță A., declarații pe care inculpatul Martîniuc I. le contestă. Prin acest refuz

neîntemeiat, instanța de apel a îngrădit inculpatul la dreptul lui prevăzut de art. 6 al. (3) lit. a) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform căreia „*Orice acuzat are, în special, dreptul: să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzări , obține citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării.*” Art. 6 al. (1) din aceeași Convenție, conform căreia: *Orice persoană are dreptul la judecarea în echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturi și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.*

Instanța de apel prin refuzul său a încălcat normele de procedură penală la examinarea în ordine de apel a cauzei penale date, astfel încălcând principiul contradictorialității în proces penal, principiu prevăzut în art. 24, cât și drepturile inculpatului prevăzute de art. 19 Cod de procedură penală - accesul liber la justiție, art. 17 Cod de procedură penală - asigurarea dreptului la apărare, art. 8 Cod de procedură penală - prezumția nevinovăției.

A mai menționat că instanța de apel, contrar prevederilor procesual-penale, nu a motivat soluția sa prin analiza probelor din dosar, care ar demonstra cu certitudine vinovăția lui Martîniuc I..

Totodată, indică și faptul că instanța de apel eronat a dispus respingerea demersului apărării privitor la dispunerea și efectuarea expertizei psihiatrice și a unei expertize merceologice din contul statului, ca fiind nefondat, invocându-se faptul că nu sunt obligatorii în speța în cauză.

Apărarea nu este de acord cu constatarea și motivarea instanței de apel față de demersul înaintat, deoarece soluția instanței de apel îngrădește drepturile fundamentale ale inculpatului Martîniuc I., el fiind prezumat nevinovat până nu-i va fi stabilită vinovăția într-un proces echitabil, fiind supuse apelului și recursului cauza penală intentată împotriva sa.

Tot eronată, consideră concluzia instanței de apel cu referire la neobligativitatea efectuării expertizelor solicitate, ele fiind necesare într-un proces intentat față de Martîniuc I.. Ultimul este la evidența medicului narcolog pe o perioadă destul de mare - 20 ani. Drogurile au influențat negativ, atât psihic, cât și fizicul ultimului.

Prin urmare, consideră că erorile procesuale omise de instanța de apel nu pot fi corectate de instanța de recurs, din care motiv solicită pentru transmiterea la rejudecare a cauzei penale în instanța de apel, în alt complet de judecată.

7. Procurorul a depus referință asupra recursului declarat menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, deoarece instanța de apel a adoptat o decizie legală și întemeiată, iar argumentele invocate de recurent nu sunt relevante prin prisma exigențelor prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată, din următoarele motive.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cazurile stipulate în articolul dat.

Din conținutul recursului declarat, se conchide că recurentul invocă drept temei de casare pct. 10), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când la caz s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizând materialele dosarului, Colegiul penal constată că instanța de apel judecând apelul, neîntemeiat a respins demersul părții apărării, prin care s-a solicitat numirea expertizelor.

Reieșind din materialele dosarului, se stabilește că în cadrul examinării cauzei în prima instanță, avocatul inculpatului a înaintat un demers prin care a solicitat efectuarea expertizelor merceologice și psihiatrice, demers care a fost admis de către instanța prin încheierile adoptate (vol. VI, f.d. 127-131). Astfel, prima instanță a dispus efectuarea expertizelor, punând în sarcina inculpatului achitarea taxelor necesare pentru efectuarea acestora, iar din motiv că inculpatul nu a achitat preventiv taxa pusă în sarcina acestuia de către instanța de judecată, expertizele nu au fost efectuate.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel avocatul inculpatului Gaina R. a înaintat un demers prin care a solicitat numirea de către instanța de apel a expertizelor merceologice și psihiatrice cu achitarea taxei pentru efectuarea acestora din bugetul de stat, motivând că prima instanță ilegal a pus în sarcina inculpatului achitarea taxei de stat pentru efectuarea acestor expertize, iar aceste expertize nu au fost efectuate, deoarece inculpatul nu a avut posibilitatea reală de a le achita.

Prin încheierea din 17 februarie 2016 (Vol. VII, f.d. 33-34), instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat demersul avocatului inculpatului, motivând că expertizele solicitate nu cad sub incidența prevederilor art. 143 Cod de procedură penală, care stipulează lista expertizelor judiciare obligatorii, achitate din bugetul de stat.

Reieșind din circumstanțele menționate, Colegiul penal menționează că, solicitarea efectuării unei expertize este dreptul procesual al părților participante la proces. Dispunerea efectuării expertizei judiciare se face de către instanța de judecată, la cererea părților, dacă se constată că cererea este întemeiată și poate contribui la stabilirea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală.

Încheierea instanței de judecată privind numirea expertizei, trebuie să cuprindă întrebările puse în fața expertului și enumerarea circumstanțelor de fapt ce urmează a fi elucidate prin cunoștințele speciale în domeniul tehnicii, științei sau artei de către expert. Nu se exclud cazurile, când instanța de judecată poate respinge demersul privind efectuarea expertizei judiciare prin încheiere motivată. Așadar, instanța de judecată trebuie să motiveze respingerea demersului, ținând cont de jurisprudența CțEDO, care statuează că solicitarea de a administra probe noi poate fi respinsă, numai în cazul când proba nu are legătură cu cauza penală, adică va fi nepertinentă.

În această ordine de idei, Colegiul penal indică că instanța de apel, la emiterea încheierii de respingere a demersului înaintat de către partea apărării, nu dat eficiență prevederilor normelor procesual penale privind numirea expertizei judiciare de către instanța de judecată, precum și principiilor generale ale procesului penal.

Instanța de apel adoptând încheierea de respingere a demersului avocatului privind numirea expertizelor indicate, a încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept consfințit de legile naționale, cât și de cele internaționale.

În această ordine de idei, Colegiul penal punctează că instanțele de fond neîntemeiat și incorect au pus în sarcina inculpatului Martîniuc I. achitarea preventivă a plătilor pentru efectuarea expertizelor judiciare solicitate de către partea apărării, fapt care a constituit un impediment în exercitarea dreptului de apărare a inculpatului Martîniuc I.

Astfel, Colegiul penal accentuează că în cazul în care instanța de judecată dispune efectuarea expertizei judiciare solicitate, pentru constatare circumstanțelor care în opinia părții apărării vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor, instanța nu este în drept reieșind din prevederile art. 142-145 Cod de procedură penală, să condiționeze efectuarea expertizei dispuse, prin achitarea plăților aferente acesteia de către partea care a solicitat numirea expertizei.

În sensul dat, se concluzionează că legislația procesual penală nu prevede expres că efectuarea expertizei numite de către instanța de judecată, va avea loc, numai dacă aceasta va fi achitată preventiv de către partea solicitantă.

Tot aici, Colegiul penal remarcă faptul că la etapa judecării cauzei în prima instanță unde s-a dispus efectuarea expertizelor solicitate de către avocatul inculpatului, achitarea acestora nu putea fi pusă în sarcina inculpatului, deoarece instanța de judecată a pus partea apărării într-o poziție nefavorabilă față de celelalte

părți în proces, îngrădindu-i dreptul de inculpatului de a utiliza toate armele legale întru apărarea sa și demonstrarea nevinovăției acestuia în cele incriminate.

Luându-se în considerație faptul că, instanța de judecată este obligată să aplice toate mijloacele legale pentru justa soluționare a cauzei, în sensul dat, ea poate apela și la opinia specialiștilor din diferite domenii ale științei, prin dispunerea efectuării unei expertize judiciare.

Ca rezultat, instanțele de judecată, având la îndemână concluziile experților reflectate în rapoartele de expertiză, se pot documenta în mod științific la obiectul supus cercetării judecătorești, ajungând într-un final la constatarea circumstanțelor faptice cu o importanță deosebită pentru cercetarea judecătorească.

Prin urmare, expertizele judiciare – ca mijloc probatoriu în procesul penal, au menirea să clarifice sau chiar să stabilească noi circumstanțe, care vor avea ca efect, formarea concluziilor juste, corecte și obiective de către instanțele de judecată privind vinovăția persoanei învinuite de comiterea faptelor infracționale.

În continuarea idelor punctate supra, Colegiul penal indică că, atât la examinarea cauzei în prima instanță, cât și în instanța de apel, părțile sunt în drept să solicite administrarea de probe noi, dacă prin aceste probe se va constata circumstanțe noi, care vor duce la justa soluționare a cauzei.

În așa fel, Colegiul penal consideră că în cazul dat nu a fost respectat principiul contradictorialității al procesului penal, care pune pe poziții de egalitate părțile participante la proces, ele având dreptul să formuleze cereri, să propună și să administreze probe noi și să facă concluzii cu privire la toate problemele de fapt și de drept de care depinde justa soluționare a cauzei.

Prin urmare, în cazul dat, instanțele de fond au pus în sarcina inculpatului achitarea efectuării expertizelor solicitate, prin ce au îngrădit inculpatului Martîniuc I. dreptul la apărare, punându-l astfel în imposibilitate, de a-și demonstra nevinovăția în cele incriminate, prin administrarea de probe noi.

În concluzie, Colegiul penal indică că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel a admis erori procedurale, care nu pot fi corectate de instanța de recurs, deoarece soluționarea acesteia ține de desfășurarea legală a procedurii de judecată în instanța de apel, care conform art.414 Cod de procedură penală, trebuie să judece apelul din punct de vedere al stării de fapt și de drept, deci al legalității și temeiniciei sentinței atacate.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al

coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală și care să asigure respectarea drepturilor procesuale ale inculpatului.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Gaina Rodica în numele inculpatului Martîniuc Ivan, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 martie 2016, în cauza penală privindu-l pe **Martîniuc Ivan Ivan**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 15 decembrie 2016.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

TIMOFTI Vladimir

TOMA Nadejda

MORARU Petru